

Vrijwilligerswerk en zijn maatschappelijke rol

O dienaren van Allah: Allah, de Verhevene, zegt: **«Help elkaar in gehoorzaamheid en gehoorgeving (aan Allah en Zijn Boodschapper), maar help elkaar niet bij zonde en (grensoverschrijdend) onrecht. En vrees Allah, waarlijk, Allah is streng in de bestraffing»** (Soerat al-Ma'idah, 5: 2)

In dit edele vers ligt de basis voor een islamitische samenleving die wordt gekenmerkt door goedheid, barmhartigheid, liefde, verbondenheid, samenwerking en kracht. Allah, de Verhevene, gebiedt ons hierin elkaar te ondersteunen bij iedere goede daad en ons te haasten naar alles wat goed is. Het begrip samenwerking heeft hier een brede betekenis. Het omvat alle vormen van positieve samenwerking die gericht zijn op het welzijn van zowel het wereldse als het religieuze leven. Het bevordert saamhorigheid en broederschap, versterkt onderlinge solidariteit en wederzijdse steun, en draagt zo bij aan de verwezenlijking van de geest van vrijwilligerswerk binnen de islamitische gemeenschap.

De Boodschapper van Allah (ﷺ) heeft gezegd: **“De beste mensen zijn degenen die het meest van nut zijn voor de mensen”**.

Aandacht besteden aan maatschappelijk werk en het dienen van de gemeenschap vormt een wezenlijk onderdeel van de daden waarmee een gelovige dichter tot zijn Heer komt en waarmee hij zijn oprechtheid tegenover Hem toont.

Hoe mooi is de daad die een mens uitsluitend verricht om het welbehagen van Allah te verkrijgen, zonder lof van de mensen te zoeken, zonder uit te zijn op waardering, complimenten of bewondering. Allah, de Verhevene, zegt: **«(Zeggende): “Wij voeden jullie slechts om Allah's genoegen te zoeken, Wij wensen geen beloning of dankbaarheid van jullie»** (Soerat al-Inssan, 76: 9)

O gelovigen: De islam is een godsdienst die oproept tot geven en vrijgevigheid. Hij spoort aan tot edelmoedigheid en gulheid en moedigt hulpvaardigheid en trouw aan. De islam spreekt het levende geweten aan en wekt de neiging tot het goede in de mensheid. Daarom zet hij zich in voor het bevorderen van maatschappelijke solidariteit en vrijwillige samenwerking tussen de leden van de samenleving.

Toen de Boodschapper van Allah (ﷺ) werd gevraagd naar de beste daden, noemde hij onder andere: **“Dat je een vakman helpt, of dat je iets maakt voor iemand die daartoe niet in staat is”** Met **“iemand die daartoe niet in staat is”** wordt bedoeld: iemand die de kennis of vaardigheid mist. Wie dus ervaring of deskundigheid bezit in een bepaald vak of beroep, dient die ten dienste te stellen van degene die deze kennis niet heeft, zodat hij een steun en toeverlaat voor zijn broeder kan zijn. Sterker nog, de islam heeft het begrip vrijwilligerswerk zo ruim opgevat dat het alle vormen van goedheid omvat. Al deze goede daden worden beschouwd als liefdadigheid (ṣadaqah) en als middelen om dichter tot Allah de Verhevene te komen.

Allah, de Verhevene, zegt: **«en alles wat je aan goede daden verricht, waarlijk, Allah weet het goed»** (Soerat al-Baqarah, 2: 215)

Ook is overgeleverd van Aboe Huraira (moge Allah tevreden met hem zijn) dat de Boodschapper van Allah (ﷺ) zei: **“Voor ieder gewricht van de mens is elke dag waarop de zon opkomt een liefdadigheid verschuldigd. Rechtvaardig bemiddelen tussen twee mensen is een liefdadigheid. Iemand helpen op zijn rijdier, hem erop tillen of zijn bagage erop plaatsen, is een liefdadigheid. Een vriendelijk woord is een liefdadigheid. Elke stap die je zet naar het gebed is een liefdadigheid. En het verwijderen van iets schadelijks van de weg is een liefdadigheid”** (al Bukhari)

In deze overlevering ligt een duidelijke oproep besloten om het goede te verspreiden, rechtschapen daden te verrichten, mensen te helpen en hen geen schade toe te brengen.

Het is al voldoende eer dat Allah de Verhevene een vriendelijk woord en een vergevingsgezinde houding zwaarder laat wegen dan een liefdadigheid die gepaard gaat met verwijten of gevolgd wordt door kwetsend gedrag.

Heeft Allah, de Almachtige immers niet gezegd in Zijn Boek: **«Vriendelijke woorden en de vergeving van zonden zijn beter dan een liefdadigheid die door kwetsen gevolgd wordt. En Allah is Behoefteloos, Zachtmoedig»** (Soerat al-Baqarah, 2: 263)

Laat ieder van ons daarom zijn eigen behoeften vervuld zien door zich in te zetten voor het vervullen van de behoeften van anderen.

Laten wij daarom streven naar iedere vorm van goedheid, ons haasten naar iedere daad van rechtschapenheid en de kansen om het goede te doen niet voorbij laten gaan. Dat is immers wat de eenheid en samenhang van de samenleving versterkt en haar onderlinge banden en kracht in stand houdt.

Allah, de Verhevene, zegt: **﴿Zeg: “Waarlijk, mijn Heer vergroot de voorziening van wie Hij wil van Zijn dienaren, en beperkt voor hen. En alles wat jullie aan bijdragen uitgeven zal Hij vergoeden. En Hij is de beste van de Voorzieners﴾** (Soerat Saba', 34: 39)

O dienaren van Allah: Dat een mens zijn medemens helpt, is een verheven uiting van beschaving en een edele karaktereigenschap. Het behoort immers tot de verheven moraal van de islam, de godsdienst van een beschaafde samenleving en een zuivere beschaving.

Het gezicht van de Boodschapper van Allah (ﷺ) straalde van vreugde wanneer hij zag dat mensen elkaar hielpen: dat de sterken de zwakken ondersteunden en de rijken de armen bijstonden. Maar wanneer hij het tegenovergestelde zag, veranderde zijn gezicht van verdriet en verontwaardiging.

Vrees daarom Allah, dienaren van Allah, en neem uw maatschappelijke verantwoordelijkheid serieus. Laat uw harten vrijgevig zijn en uw handen ruimhartig in het verrichten van het goede. Want de beste mensen zijn degenen die het meest van nut zijn voor anderen. Gelukkig is degene door wiens handen Allah (ﷻ) de deuren van het goede opent.

O Allah, schenk eer en kracht aan de islam en de moslims. Verenig hun rijen, verenig hun harten op de waarheid, breek de macht van de onrechtplegers en schenk vrede en veiligheid aan al Uw dienaren.